

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogom „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošljana:

vse leto	gld. 440.
pol leta	220.
četrt leta	110.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je veta postnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročno zustimo, ako se oglaše pri upravnistvu.

„Primor“ izhaja vsakih 14. dñij vsak drugi tork in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadars je v petek praznik, izideta lista je v četrtet.

SOČA

(Izdaja za Gorico)

Izdajatelj in odgovorni uredniški Andrej Gabršček.

† Nadvojvoda Albreht

V zadnjem „Primoru“ smo mogli na kratko naznati sicer pritakovan smrt najslavnnejšega avstrijskega vojskovedje, odličnega člana vladajoče cesarske rodovine, maršala nadvojvode Albrehta, ki je umrl v visoki starosti v Arku na Tirolskem in od koder je zrlo kakor topom enigma „Slovenski Narod“ — njegovo okno na bližnjem lombardsko planjavo, na mesta, kjer je zorojen v roki v dneh nesreči rešil čast avstrijske vojske in si priboril svetoslovno ime.

Nadvojvoda Albreht se je rodil dne 3. avgusta 1. 1817. na Dunaju kot sin nadvojvode Karla, velikega vojskovedje, ki je Napoleona I. premagal pri Aspernu. Nadvojvoda Albreht je bil vzgojen za vojaka in je vstopil v vojsko dne 1. 1837. Tri leta pozneje je bil imenovan generalom in 11. avgusta 1843. L. podmaršalom.

Ko je nastala 1. 1848. vojna s tedanjim Pijemontom, šel je nadvojvoda Albreht z Radecem in v bitki pri Santa Lucia dne 6. maja — dasi ni bil zapovednik — s svojo hladnokrvnostjo pridobil splošjanje cele vojske, ki je v njem spoznala pravega vojaka. S svojo trezino sodbo v vseh kritičnih momentih je pokazal znamenito nadarjenost ter si pridobil toliko avtoritete, da se mu je mesece decembra 1848. L. poverilo vodstvo prve divizije voja generala d'Aspre.

Ko se je zopet začel boj, je nadvojvoda Albreht opravičil izkazano mu zaupanje, tako pri prehodu čez reko Tiein pri Paviji, kakov v malih bitki pri Gravonu dne 20. marca, zlasti pa dne 21. marca, pri Mortari, kjer je z malim krdelem premagal 16.000 mož brojeti voj sovražnika, še bolj pa v bitki pri Novari dne 23. marca.

V bitki, ko je bila nevarnost splošna in velika, je nadvojvoda Albreht z obduvanjem vredne hladnokrvnosti odredil potrebne dispozicije in zadrežil sovražno vojsko. Njena gre zasluha, da v tisti bitki avstrijska vojska ni ogubila važne pozicije, dasi je bilo pijemontsko krdele šestkrat močnejše od nadvojvedovega.

Tudi na nadaljnji razvoj cele bitke je nadvojvoda s svojo divizijo izdatno upravljal, zato pri prehodu čez reko Tiein pri Paviji, kakov v malih bitki pri Gravonu dne 20. marca, zlasti pa dne 21. marca, pri Mortari, kjer je z malim krdelem premagal 16.000 mož brojeti voj sovražnika, še bolj pa v bitki pri Novari dne 23. marca.

Nadvojvoda je vodil na pomoč dole bataljone osebno proti sovražniku in ko se

P o d l i s t e k .

Goriški Travnik

In knezonadškofjska palača.

Odkar je goriški magistrat vpeljal ime „Piazza grande“, za glavni trg goriškega mesta, od tedaj je te matriko pozabili na poprejno ime Travnik, te vojašnica se še vedno uradno imenuje Travnik-Kaserne*. Naš mlajši zarod morda ne ve več, da je bil v srednjem veku na tem mestu *ares travnik*, kateri so po nemški imenovali „am Anger“. Mesto je namreč sezalo v do vhoda v „Rastety“, kjer so bila postavljena zvezna vrata („rastrello — grable“), no katerih je cela ulica dobila svoje ime. Okoli pravega mesta je bil izkopan globok jarek, ki je vodil od začetka rasteta okoli vrata Ursulink in koncem Municipijske ulice čez Robutaste zadej za „Schönhausen“ proti Gradu.

Kar je bilo zunaj tega parka, ni spadalo več k mestu, nego se je pristevelo deželi. Bila je to posebna sošeska, ki je obsegala vse hiše okoli Grada in okoli goriškega mesta. Ko so po obhodu Benečanov (morda L. 1511.) pregledovali in popolnjevali urbarij goriške skolje, zapisali so po izpovedi Jurja Karuna (Korun?) „am Anger“, da ta sošeska ne spada pod mestno, ampak pod deželno sodnijo. Kmetje so pa vendar morali vse liste davke in desetine plačevati, kakov mesečanje, le na stražo jim ni bilo treba hoditi

je ta je umikati, šel je s svojo vojsko za njim do Bikoke.

Nadvojvodi Albrehtu gre zasluga, da je mogel drugi 16.000 mož brojeti voj avstrijski seši ur ustavljati pijemontski vojski 50.000 mož, da so prišli drugi avstrijski voji na pomoč in odločili bitko, pri kateri so se posebno odlikovali slovenski vojaki.

Za svoja dela je bil nadvojvoda Albreht odlikovan s komanderskim krizem reda Marije Terezije in z vojaškim zaslužnim krizem.

Dne 12. septembra 1851. je bil nadvojvoda Albreht imenovan zapovednikom III. voja in zaseduo vojaškim in civilnim gubernirjem na Ogerskem, dne 4. aprila 1863. pa feldmarsalom.

Ko je nastala 1. 1866. vojna s Prusko in z Italijo, poverilo se je nadvojvodi Albrehtu vodstvo avstrijske vojske, poslane zoper Italijo.

Nadvojvoda Albreht je začetkom junija sklenil prijeti naprej vojsko, kateri je stal na celu sam kralj Viktor Emanuel. Prvi tej lastki armadi je peljal skoro vso svoja krde in pustil le toliko vojsko v starej pozicijah, da je mogla opazovati italijansko južno armeado generala Giardinija.

Bita pri Kustoci je v živem spominu vsem avstrijskim narodom, ta bitka je dokaz sposobnosti naših vojakov in genialnosti omiljenih nadvojvod. Volumi so sporotili nadvojvode, da se laška vojska pripravlja prekorati reko Mincio. Dne 24. junija jo je nadvojvoda od strani prigel in popolnoma pobil.

Dne 25. junija se je nadvojvoda pripravil, da se loti Giardinijevo vojsko, a do bitke ni prišlo, ker se je Giardini umaknil, tam je bil kralj poražen.

Na severu pa ni bila sreča naši vojski mila. Osrednji vojni sovet je sklenil, naj se večji del južne vojske začne v naslov, mej Požunom in Dunajem. Zlomil je 200.000 mož z 800 topov in to je največ upišalo na sovražnike, da so ponudili mir.

Komaj je s Prusko sklenil začasni mir, je nadvojvoda z isto naglostjo zbral 1.000 mož s 435 topov ob Soči, začel 11. avgusta v mesto. Morah so tudi h gradu robotati in tisti, ki so imeli živino, morali so žive dobiti, potem v sili topove notri in ven vožiti. Poprij so bili dolžni, k večjemu jedno ali dve uri v gradu pomagati in pospravljati, pod avstrijske vladne pa so morali po celih dan rabotati, kaderkoli se jim je zapovedalo. Ob času vojne so morali svojo sošesko posebej utrditi, drugati pa pot in bry čez Koren (po Placuti) proti sošensku mostu popravljati (ki temu mostu so narali padločniki vse skofije rabotati). Pot in bry čez Koren proti Sočoni pa so morali Šolkanči popravljati, prav tako pot mimo Panovca na Lijak. (Prepis urbarja se nahaja v arhivu ljubljanskega muzeja pod znakom 148).

Kakor se vidi iz tega, stale so že v začetku XVI. stoletja hiše na Travniku. Ko je morda nevarnost beneške vojne, začeli so zlasti goriški plemeči svoje hiše postavljati na Travniku in okoli polovice omenjenega stoletja je moral že ves trg biti obzidan, kajti takrat je stala že zadnja hiša (in capo il Traunie), L. j. sedanja knezonadškofjska palača. To gospoško (dominalno) hišo so bili sezidali baroni Dornberg, namreč Franc starejši Dornberg. (Franc starejši je bil L. 1570. — 1581. deželnih glavar goriški). Dornbergi so prodali (21. sept. 1562) hišo baronu Janezu Josiphu Rhain, a ta Virgilju Fedrigoli, mitnici v Gorici, (10. julija 1565). Kraj je spadal dvorišče, vrt, brajde in ronki do ozidja goriškega grada in čez grič do ceste za gradom. Od hiše in pripadajočega

ofenzivo zoper laško vojsko in dosegel začasni mir na podlagi pogojev, katere je določila naša država.

S temi genialnimi koraki je nadvojvoda dosegel, da se je vojna hitro končala, in da so dosegli častni pogoji.

Po končani vojni je bil imenovan nadvojvoda zapovednikom cele avstrijske vojske, L. 1869. pa, po uvedenju dualizma, nje generalnem nadzornikom.

Od tedaj je nadvojvoda posvečeval vse svoje sile reorganizaciji avstrijske vojske in takor si je pridobil kot vojskovedje nepozabni zaslug, tako tudi kot organizator.

Poročil se je nadvojvoda Albreht dne 1. maja 1844. L. s hčerjo bavarškega kralja Ludovika I. s princezino Hildo, katera je umrla dne 2. aprila 1864. Izmed otrok živi samo princezinja Marija Terezija, sovrga vojvode Württemberskega.

Nadvojvoda Albreht je že na jesen hočel. V Arku, kamor je šel vsako leto prezimeti, se je prehadel, dobil pluhenico in za nekaj dñij izdihnil plemenito svojo duso.

V vseh krajih šire naše države je smrt nadvojvode Albrehta obudila globoko žalost in te kdaj, se more reci pri tej priliki: Vsi narodi avstrijski žalujejo s svojim ljubljenim cesarjem pri krsti nepozabnega vojskovedje nadvojvoda Albrehta.

Najvišji dvorci uradjavajo: Po naročni pokojnega nadvojvode je razglasiti, da je bila zadnja njegova želja, naj se na njegovem krstu ne polagajo venci, ampak naj se v to namenjeni zneski nakanjijo sironakom oziroma naročni mase-zadužnici za pokojnika.

Kresta s truplom nadvojvode se postavi v rakev v kapucinski cerkvi dumajski in sicer na mesto, katero je sam pokojnik določil že pred leti. Počival bo poleg pokojne svoje soproge, nadvojvodinje Hilde. Truplo pokojnega je posadko beneških trdnjav, poveril obrambne mrtvaski oder v hišni kapeli v nadvojvodovi palaci. Pogreba se udeleži vsa dunajska garnizija, vodil jo bo bajec pa cesar sam.

V celih monarhiji so se z javnih poslopij razobesile črne zastave in vsi zastopi, vse korporacije izrazijo svoje sožalje.

V Gorici vzhajo črne zastave z raznih poslopij. Tudi „Goriška Cíhalnica“ jo je razobesila. O drugih znakih žalovanja „Cíhalnica“ in „Sokola“ poročamo med „društvenimi novicami“ — Tudi z dežele so nam že

posestva plačevalo se je na leto 40. gold. v blagajnico deželnega kneza, ker je bila oma feud goriški grof. Feudalne pravice do lehi, kakor tudi od drugih posestev okoli Gorice, kupil je Ivan Kobencelj in te mu je potrdil nadvojvoda Karel dne 21. aprila 1573. v Gradu.

Gospodje Rhain so imeli okoli goriškega Travnika mnogo posestev, hiš, zemlje, vrtov, itd. Po nekem urbarskem zapisniku iz zadnje četrtej XVI. stoletja so se imenovale njih najemniki okoli Travnika: Nadalin, Bernhardt Glöggengiesser (v Gorici je bila torek že tedaj hvarnica za zvonove). Jakob Mauer (zidar), Franzisko Mauer, Hanns Sabatini, Thomas Müllner (tolinar), Bastian Villani, Jeronimo Morel, Maister Jeronimo Maure, Maister Portme Schmidt (kovač), Rock Punter (puntar), Hanns Schneider (krojač), Matteo Maurer, Maister Gabrieles Kirchner's (kožuharja) Erben, Caspar Fragner, Virgil Fedriga (zidar), Nicola Gradi Fornaser (vapnenitar) in Lotschnew (Ločnik), Caspar Wellig (Belje), Georg Liberal Maller (slikar), Bastian Kharnelli (iz Karnije) in Georg Nalinger. (Kromperški arhiv, omara III, skrivnica 4).

Kakor se vidi iz tega zapisnika, stanovali so na Travniku večinoma lo rokodelci, zlasti zidarji, a v pravem mestu bivali so poleg plemečev premožnejši mestčani, zlasti trgovci. Ali so ostali vsi ti najemniki tudi pod sovražnimi gospodarji, ni znano, verjetno je pa, da so ostali. Vendar čitamo med Kobenceljimi

dosa poročila o mnogovrstnih izrazih žalovanja.

Pokojni nadvojvoda je bil najimovitejši član cesarske rodbine. Njegova posestva v raznih krovinah merijo 2070 stiriških kilometrov, imel je pa tudi velikanske obrtne naprave. Jasno podobo si je o teh posestvih narediti po tem, kolikor je nadvojvoda plačeval davka: samo izravnih davkov je plačal vsako leto nad jeden milijon goldinarjev.

Nadvojvoda Albreht je živel jako preprosto, kakor vsak mesčan; najljubša jed njegova paje bil dunajski „Erdäpfelschmarn“. Dočim imajo ponekod ljudje nekak strah pred konjskim mesom, se ga pokojni nadvojvoda ni bil L. 1868, je povabil celo nekaj častnikov, katerim je bil posebno naklonjen, na obed k sebi. Po obedu jih je uprašal, če vedo kaj so jedli. Častniki so ugibali to in ono, dokler jim ni nadvojvoda smejel se rekel: Pojedli smo mojega konja, ki si je bil zlomil nogo.

Pred bitko pri Kustoci je nadvojvoda šel k prednjim stražam poizvedoval, kako so sovražnik zbir. Niheč ga ni spremil. Na važnem mestu našel je stražo ustreljeno. Upovedi, da je straža na tem mestu zelo potrebna, pokril se je nadvojvoda s čakom ustreljenega vojaka, vzel njegovo puško v roko in ostal sam na straži, dokler ni prisla patrolja.

Nadvojvoda Albreht je imel posebno rade sloke velike vojake. L. 1865. je videl pri nekem polku takega naddesetnika. Stopil je k njemu in ga uprašal: Kako dolgo ste že pri vojakih? — Dvajset let, cesarska višokost, je odgovoril vojak. — Kakšo da se niste častnik? — Naddesetnik je moleč, nadvojvoda pa se je obrnil k polkovniku in ga uprašal; Kakšo je vedenje tega moža? Polkovnik je naddesetnika tako hvalil, da je postal nadvojvoda nestrpljiv: Zakaj torej mož se ni častnik? Polkovnik je rekel: Ozemljen je, in žena nima potrebne kavice. Za to bom skrbel jaz — rekel je velikodusni nadvojvoda, in nekaj dñij polem je srečni naddesetnik že imel častni portepē.

Jeden najboljših prijateljev pokojnega nadvojvode je bil juninski zapovednik 10. lovškega bataljona polkovnik Kopal. V bitki pri Santa Lucia se je ta bataljon posebno

najemniki tudi imena: Ludvik Locatelli, Anton Roth, Kristof Floriancig, Jernej Frariz, Anton Mazulin in Izak Storz (zid). Tu imamo torej imena najstarejših prebivalcev goriškega Travnika.

Ker poprej omenjeni Fedrigola ni bil oddal enkrat vse prijetje mitnine, za to so mu prodali posestev na dražbi, (dražbo je vodil ces. denarničar Jakob Bosch) za 500 gld. najemnime nekemu plemeču Pavlu Zobel, tajniku deželnih stanov goriških. Ivan Kobencelj pl. Proseski, vitez nemškega reda ter njegov komendant v Gradcu, Ljubljani in Priseniku (Brixenau, sedaj Proseniko blizu Latisane), pridobil si je od cesarja feudalne pravice do omenjenih posestev in sklenil odkupiti jih. Pogodil se je torek s Fedrigolinom udovo in dedkinjo Sidonijo ter njenim drugim možem Gregorjem Nalingerom, da je vzel Fedrigolin dolg na se in obljubil dati nadvojvodini kampori 800 goldinarjev rajnskih, vsak po 60 krajev. Kobencelj je pooblaščil goriškega notarja Franca Capella in plemeča Luka Grabica, da sta v njegovem imenu sklenila 3. aprila 1570. „super Trauniko in domo Joannis Kobentzel“ kupjejsko pogodbo s Sidonijo in Gregorjem Nalingerom. (Kromberški arh

Po veroizpovedanju šteje Gorisko-Gradiska dežela 219.472 katoličanov, 9 grkov, 136 pravoslavnih, 282 avgsburškega, 46 helvetskega in 18 anglikanskega veroizpovedanja, 331 židov, 2 druge vere in 12 brezvercev.

Gledé šolske omike v Gorisko-Gradiski govorijo nastopne številke: Čitati in pisati je znalo 54.185 možkih in 42.220 žensk; samo čitati 5423 m. in 9857 z.; brezpisemnih 51.586 m. in 57.055 z. (Tukaj so vsteti tudi otroci izpod 6 let). Uradno poročilo iz kojega posnemamo te številke, trdi, da so analfabeti v Gorisko-Gradiski na dnevnim povprečnim številom ter da se za ljudskosloški pouk mora še dosti storiti. (Dass für die Elementarbildung in diesen zwei — tudi Istro misli tukaj — Provinzen noch viel zu thun übrig bleibt). Za našo deželo in Istro so zaostale še dežele Galicija, Bukovina in Dalmacija, ki izkazujejo še vise postopek brezpisemnih oseb. Pribrojnjec več.

Listnica. — Poslaničarju iz ajbske županije: V taki obliki ni mogoče! Takó ne gré! Imeli bi sitnosti Vi in mi. — Razni dopisnikom: Za danes ni bilo mogoče, ker nam je dugo gradivo preveč narastlo.

Ostala Slovenija.

V deželnem zbornu tržaškem — ki je že končal svoje letošnje delovanje — priobčil je v poslednji seji glavar, da zakon o solstu ni dobil Njivjskega potrdila. In tako po vrsli vsi zakoni, ki so bili glasovani v poslednjem zasedanju tega dež. zborna, niso zadobili potrjenja. To so res lepi zakonodajci. V isti seji so sprejeli spomenico, naperjeno proti slovanski duhovščini, kakor tudi predlog, priporečati vladu, naj se sezida v Trstu justična palata. Razum vseh predlogov, spomenic itd., ki so bili glasovani v tem in v prejšnjih zasedanjih trž. dež. zborna, je najumestnejši poslednji o justični palaci, ki podpiramo tudi mi.

Iz Istre poročajo, da državna poslanca dr. Laginja in prof. Spinčič pred svojimi volilci polagata račun o delovanju. Po sestanku v sv. Petru v Šumi, so bili sestanki še v Kasteluru, Motovunu, Monpaderni, Baderni itd. Volilci gospoda dr. Laginje skupljajo se v velikem stevilu ter pozorno poslušajo razlaganje poslancev. Prislo je na shode tudi več meščanov italijanske stranke iz Motovuna, da enejo „hrvaškega deputata“. Vsi zbori so končali v najlepšem rednu brez hrupa, kakor se to spodobi treznomislečim ljudem. Hrvaska „apostola“ v Istri naj nadaljujeta svoje častno nalogo v spas — narodni. — Kakor poročajo, pri shodu volilcev v Baderni, ki spada pod mestno občino Porec, je bilo čez 2000 (dvetisoč) duš. Pri splošnem navdušenju razkladal je dr. Laginja o svojem parlamentarnem delovanju ter potreba in pravice hrvatskega in slovenskega naroda v Istri. Na tem shodu izrekli so volilci jednoglasno priznanje in zaupanje obema poslancema. Sprejete so bile razne revolucije ter je shod izrazil svojo zvestobo Njegovemu Veličanstvu. — Da je ta shod bil res veličasten, priča pisanje italijanskih časopisov, ki zahtevajo od oblastnij, naj takih agitatornih shodov ne dovoljuje. Kinecke občine v Istri so za gospode lahoničče „kiselo grozdje“, zaradi tega bi hoteli, da jim ga slavna vlaška posladi.

Pri shodu v Baderni je bilo sprejeti 10 rezolucij, izmej katerih sti dve sledeci posebno poslušalcem ugajali, in sicer: „Hocemo da se u svem vrše zakoni, koje je potrdilo Njegovo Veličanstvo, cesar Austrije, a naš hrvatski kralj“. potem: „Kunemo se višnjim Bogom i svakim krstnim imenom, da čemo biti vjerni uzvišenomu vladaru od kuće Habsburga, kako no naravskomu gospodinu i kralju slavnoga kraljestva i naroda hrvatskoga. Tako nam pomozi Bog i sveta ova nedjelja!“ — Vse rezolucije bile so jednoglasno in z velikim navdušenjem sprejete. Vsakokrat, ko se je glasovalo, je bilo videti neštevilno kvišku vzdignjenih rok, vsaka je hotela biti višja, da se boljše vidi. S posebnim navdušenjem je bila čitana, poslušana in sprejeta zadnja, zgoraj omenjena rezolucija.

Volitve na Dolenjskem. — Prof. Tomo Zupan je izdal oklic do volilcev na Dolenjskem, v katerem naznana svojo kandidaturo in naglaša, da bi stal, ako bi bil izvoljen, na strogo krščanskem, strogo a vstrijsko-dinastiskem in v tretji vrsti na strogo na rodnom braniku ter da bo ostati tudi kot poslanec — neupognjen značaj. „Edinstvo“ je tako zadovoljno s to izjavijo in v posebnem članku od torka pozivlja volilce: Zdravite se o volitvi g. prof. Tomo Zupana svojim zastopnikom na Dunaju — volite neupogljevega in tudi res neupognjenega značaj-moža. —

Drugi kandidat g. sodni svetnik Visnikar je imel volilni shod v Metliki, kjer je dokazal, da je vreden naslednik Šukljev. Zagovarjal je koalicijo, ali s takimi razlogi, da je treba prav velik kos smelosti, da se je upal z njimi na dan. Ta gospod kandidat mora smatrati Dolenje za strašno zarobljene ljudi, ki ne znajo ločiti nit meščne svetlobe od svetlega dneva. Kar edum smo se čudili, ko smo čitali njegov govor,

Ali so Dolenje zares tak, kakoršne si slika g. Visnikar, to naj dokaze volilci. Ako ga Dolenje izvoli na podlagi takega programa, potem moramo kar objektovati Dolenje, da je res — z deskami ograjen kos sveta od ostale Slovenije. Prav žal nam je za tega gospoda, ki bi bil lahko res dober poslanec!

Ali imata gg. grof Margeri in vitez Langer še kaj volje, da bi kandidovala, nani ni znano. Nu, ako bi Dolenje volili g. Visnikarja na podlagi razloženega programa, zakaj bi nju ne?

Zvrevalni odbor narodne stranke naznana v „Narodu“ od torka, da nikdo izglasenih kandidatov se ni zavezal, izpolnitve resolucij shoda zaupnih mōž, ki so obvezne za pristane narodne stranke. Sklenil pa je, da prepusta pristašem narodne stranke prosti roko, se li hoté udeležiti volitve ali ne.

Tudi narodnjaki. — Deželni odbor kranjski dopisuje večinoma nemški z deželno vladu. Začel je predlagati poslanec Hribar v dež. zboru resolucijo, da se dež. odbor pozivlje, naj dopisuje vsem oblastrom, razum vojaskim, v slovenskem jeziku. Resolucija je bila odklonjena, kajti proti nici so glasovali „tudi“ narodnjaki: Šuklje, Kljuš in — !! — Lavrenčič! Žalostno, kakó žalostno! Slovenci zaslužimo, da nas tepo s palico po vseh kotih in komur se zljubi!

Štajersko. — Slovenski deželni poslanci so zapustili danes teden zbor in izjavili po poslanec dr. Radayu, „da z ozirom na večerajšnji tudi od dež. glavarja podpisani zaljivi predlog nemških liberalnih in nacionalnih poslancev o celjskem uprašanju, s katerim predlogom protestujejo zoper vsak ukrep, ki bi spoštoval kulturne potrebe in pedagoške ozire v korist slovenskega naroda ter proglašajo Slovence na Štajerskem za povsem brezpravne; nadalje z ozirom na to, da je pri takih nazorih deželnozobrske večine uvažanje katerihkoli se tako opravnenih narodnih tirjatev slovenskih popolnomu izključeno — ne morejo dalje sodelovati v deželnem zboru“.

Štajerski Slovenci so od mnogih strani brzjavno pozdravljali svoje poslanke radi tega odločnega koraka. — Konservativni Nemcem je bilo žal, da so Slovenci zapustili zbor; zato so takoj podali resolucijo, s katero se vladu poziva, naj uredi srednje šole na južnem Štajerskem takó, da bodo dijaki veči obema deželnima jezikoma. — Vsi časopisi so se bavili s tem izstopom. „Vaterland“ in „Reichspost“ sta po vsem odobravala izstop. „Arbeiter Zeitung“ je dejala, da Slovenci imajo v borbi za celjsko gimnazijo popolnoma prav in da se je tukaj prav eduno pokazala visja kultura Nemčev. Da slovenski listi pišejo vse za nas, je naravno.

Vladi je tako nujnega koraka stajerskih Slovencev. Minister grof Wurmbrand je baje dobil nalogo, naj Slovence zopet pridobi za vstop v deželni zbor. Čemu?

— Vesela novica je došla danes teden iz zelené Štajerske. V Celjeni je namreč prvič znagala narodna stranka pri občinskih volitvah. Takó padajo nemškutarške trdjuvale druga za drugo! Slava zavednim volilcem! Naprej zastava Slave!

Slovenski poslanci stajerski so izdali do naroda obširen oklic, v katerem naznajo svoj izstop iz deželnega zborna in navajajo uroke, ki so jih primorali do tega koraka. — Naj se liberalci se takó zvijajo in lažijo, ne morejo se opraviti v očeh posteno mislečih ljudij cele Evrope.

— „Grazer Volksblatt“ (konservativno glasilo) misli, da celjska gimnazija se osnuje vkljub uporu liberalcev. Štajerski konservativci niso proti nji, a oni zastopajo večino nemškega prebivalstva. Ko bo ta šola ustanovljena, meni ta list, se slovenski poslanci povrnejo v deželnem zbor.

Društvene vesti.

Goriški Sokol. — V nedeljo od 4. do 8. zvečer bo plesna vaja. Za vstopnice se je treba oglasiti. — Ples gorških služabnikov v nedeljo, ki se je vršil v prostorih „Goriškega Sokola“, se je sponesel neprizakovano sijajno. Udeležba je bila naranost ogromna. Ples je poča-tila tudi razna gospoda s svojo navzočnostjo. Vsi prostori so bili ukusno okrašeni z zelenjem, preproganji in zastavami. — Sokolova maskerade na pustni torek bo sijajna, kakoršne naša društvo baje še ni videlo. Takó vsaj moremo soditi po mnogih pripravah, o katerih smo doznali. Tudi iz Kanala, Škofje Loka, Št. Petra in druge okolice pridejo povabljeni gostje, nekateri v maskah in kostumih.

— Glavni zastop banke „Slavije“ v Gorici je prevzel g. Anton Jeretič, trgovec s papirjem in knjigovem v Semenški ulici v Gorici. Kdor ima torej kaj posla s tem slovenskim denarnim zavodom (ki je lani daroval 200 gld. za naše šolske potrebe), naj se obrača do novega g. glavnega zastopnika.

— „Prvaški Sokol“ imel je 11. t. m. občni zbor; voljeni so bili v odbor: Jošip Možetič, starosta, Vinko Gregorič, podstarosta, Božidar Furlani, tajnik, Ivan Šemole, blagajnik; Ivan Gregorič, Josip Gregorič, Alojzij Šulić, odborniki. Društvo napravi na namestitvo druga prenovljena pravila in ne bode mirovalo, dokler ne pride do zaželenega uspeha. Prav! Na zdar!

— V Vrtojbi si prizadevajo rodomljeni možje in mladeniči, da bi zopet oživili taminošč „Čitalnico“, ki je pred leti izborni delevala. — Gosp. nadučitelj Zornbo poučeval petje, cesar mladeniči zeló želé. — To je prav vesel glas iz goriške okolice, Rojaki! Časi so resni, zato združujmo se, ogrevajmo se drug drugega, da bomo mogli s složnimi možmi in hrabrim srečem sprejeti slehern boj, ki se nam usili od katere koli strani.

— Podružnica sv. Cirila in Metoda za Dornberg — Prvačino — Gradišče bo imela v nedeljo, 17. t. m. ob 4. uri popoldne v Prvačini v Čitalniških prostorih svoje redno letno občeno zborovanje. K obilni udeležbi vabi vladivo odbor.

— Katoliška politička Čitalnica v Čepovanu priredi dne 17. t. m. zanimivo pustno veselico s prav raznovrstnim sporedom. K obilni udeležbi vladivo vabi pove.

— Koncert podružnice sv. Cirila in Metoda, o katerem smo že zadnjie poročali in kateri se bode vršili začetkom meseca marca, obeta Slovencem na Goriškem res krasen večer. Vodstvo v petju sprejel je gospod Mercina, ki je znan kot pravi mojster na tem polju in ne miruje, dokler ne izvede prevzete naloge dovršeno, mojstersko. Sodelovala bodo tudi gospica Haferjeva, katere krasen glas smo imeli priliko občudovati že pri zadnjem koncertu te podružnice. Plemenite slovenske dame se trudijo in delaže že sedaj na to, da bi bil koncert v vsakem oziru kolikor mogoče najpopolnejši. Zato pričakujemo pa tudi težko večera, ko se hode koncert vršil.

— Bralno društvo v vipayškem Sv. Krizu priredi 17. t. m. ob 4. pop. domačo zabavo s petjem, pozdravom, govornim in dramatičnim prizorom. K obilni udeležbi vladivo vabi — odbor.

— Bralno društvo „Narodni dom“ v Skrbini pri Komnu priredi svojo prvo veselico 17. t. m. ob 6. zvečer v dvorani g. Frana Gotiča st. 51. — Ustopenina za osebo 10 kr., otroci polovic, sedeži 10 kr. Na spredtu so: petje, deklamacija in igra. Pojedite domači peveci. — Za obilno udeležbo se uljudo priporoča — odbor.

— V Gerknu bo imela taminošč „Hranilnica in posojilnica“ redni letni občeni zbor 24. t. m. ob 2. pop. — Glej oglas v današnji „Soci“.

— Čitalnica v Kobaridu je priredila v nedeljo, 17. t. m. ob 4. pop. —

— Bralno društvo v Šebreljah je dobilo letos ta-le odbor: predst. Ivan Rejec, podpr. Andrej Rejec, blagaj. župnik Ivan Kokšar, tajnik Janez Lapanje, odbornik Andrej Močnik.

— „Narodna Čitalnica“ v Bolcu priredila „besedo“ prihodnjo nedeljo 17. februarja 1895. v prostorih gospodine „pri posti“. Vsopred veselice. 1. H. Sattner: „Po zimi iz sole“, mešan zbor. 2. S. Gregorčič: „Rabeljsko jezero“, deklamacija. 3. Anton Nedvěd: „Naša zvezda“, mešan zbor. 4. Žive podobe. 5. Kam. Mašek: „Pri zibelini“, mešan zbor. 6. Igra: „Sree je odkrila“. 7. Fr. S. Vilhar: „Lunica“, mešan zbor. Po besedi preste zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: za člane 20 kr. — za nečlane 30 kr. Ustop otrokom prepovedan. K nnoonobrojui udeležbi vabi uljudo odbor.

— V Rojanu pri Trstu bo imelo pevsko društvo „Zarja“ veselico prihodnjo nedeljo ob 8. zvečer. Spored je obširen in zanimiv. Po ečmoru bo ples.

— V Škedenju pri Trstu je imelo pevsko društvo „Velesila“. Petje je bilo izborne; peli so mladeniči in dečki. Sodeloval je tudi tamburaski zbor „Tržaškega Sokola“.

— V Dolini (Istra) imajo bralno in pevsko društvo „Vodnik“, Dne 24. t. m. priredi veselico po tako izbrane sporedu. Veseli nas, da so začela rasti narodna društva tudi po Istru.

— Katoliško delavsko društvo v Ljubljani je priredilo velik ples v nedeljo v prostorih starega strelšča, kjer se je vršil prvi slovenski katoliški shod. Udeležba je bila ogromna, in do 5. zvijraj je trajal živahen ples, a se dalje potem je bilo vse živo v tistih prostorih. Ples so počastili z dohodom tudi udje komisije za drugi katoliški shod.

— V Podgorišču imelo „Kat. brah. pot. društvo“ svoj letni občni zbor v nedeljo dne 17. februarja t. l. ob 4. popoldne v društvenem dvorani, h kateremu so uljudo vabljeni vse gg. gg. društveniki. — Odbor.

Čitalnica v Šiški — pri Ljubljani je imela v soboto 2. t. m. „vodnikovo besedo“. Prolog je zložil in govoril g. E. Gangl.

Čitalnica v Ormožu — na Stajerskem je zopet izvolila predsednikom g. dr. Ivana Omuleca.

Razgled po svetu.

Državni zbor se snide zopet 19. t. m. Začne se razpravljati drugi del kazenskega zakonika (zločin in pregreški). — Naša posamčenih mest bodo posebno raztegnjena. V sedanjem naprednem stoletju bi morali biti vse proti nazadovanju in — stegi, no tako ni v onstranski polovici monarhije — in radi tega tudi v Hrvatiji ne sme biti druge, nego le po znamen prekodravskem receptu. Ta načrt pride na dnevni red v saboru v jedni prihodnjih sej. Opozicija bode, seveda, proti njemu.

— Podobno smo, kakó se bodo obnašali pa zanaprav slovenski koaliranci, ko so slovenski zastopniki v stiri delih deželih morali zapustiti deželne zbere. Po našem mnenju je zdaj zadnji čas, da izstopijo iz koalicije, kajti eduno bi bilo, da bi slovenski poslanci mogli ostati v deželnem zboru v zvezi z onimi nasprotniki, zaradi katerih so v starih deželih Slovenci zapustili deželne zbere. Razsirla se je v Dunaju novica, da vlada misli razpustiti državni zbor in da je dala že nalog deželnim načelnikom, naj takoj začnó priprave za novo volitev.

— V Draždanh je umrl za kapjo finančni minister Thunmel.

— V tirolskem dež. zboru je bila 8. t. m. ostra razprava zaradi slovenskega zakona. Pet duhovnikov je namreč odločno zagovarjalo predlog, naj se na enorazrednih ljudskih solah nastavlja sloške sestre. Predlog je bil sprejet. Zdaj je na ministerstvu, da ta zakon predloži v potrebuje ali ne.

Na Dunaju se snide 21. t. m. shod mestnih odposlancev iz vse Avstrije. — Z Dunaja brzjavljajo, da Mladotchi bodo predlagali v zborinic, naj se postavi na začetno klop notranji minister Baquem, zaradi krenja državnega zboru. — V nedeljo je bilo na Dunaju devet javnih delavskih shodov, ki so se vršili mirno. Vsi govorniki so naglašali, da delavci morajo z vsemi sredstvi preprečiti nove volitve po sedanjem volinem redu.</

senkih kraljev. Knjiga je iz časov, ko so bili tedanji bosenski vladalci v dobrem odnosu z ogerskim kraljem Karлом Robertom in ko je bila Bosna še izključno krščanska. Od plemičev, koje našteva ta knjiga, jih je danes do 300 možnih glav v Bosni živih in je deseti del istih mohamedancev. Na podlagi te knjige nameruje večina v njej imenovanih oseb prosiš Njegovo Veličanstvo za povrnitev plemstva; mejetem pa je že Mehmed-bej Kapetanović zaprosil grofovski naslov. Kakor je razvidno, Bosna tudi v tem oziru napreduje!

V českem deželnem zboru je Mlačočel dr. Podlipny predlagal, naj se zboru predložijo vsi državni spisi, ki se nanašajo na državnopravni položaj Češke. Predlog se izročili proračunskemu odseku.

V moravskem deželnem zboru so sprejeli predlog, da se uvede v sole kot obvezni predmet tudi drugi deželni jezik (menda čeština). To je tudi znak časa!

V jedni poslednjih sej je predlagal dr. Žaček, naj se podeli podpora za češko etnografsko razstavo, ki bode v Pragi. Ta predlog so Neinci odbili. Predsednik priredilnega razstavnega odbora za Moravsko, Vladimir Lužansky, je daroval vsled te odločitve kot odškodnino 2000 gld.; temu primeru bodo sledili še drugi češki rodoljubi v Moravski v dokaz Nemcem, da tudi brez podpore deželnega zborna more češki nadec v Moravski pokazati svojo moč. Tako velja!

Pojaki stejejo 16.320.000 prebivalcev. Od teh spada 8.170.000 k Rusiji, 3.400.000 k Avstro-Ogerski, 3.35.000 k Nemčiji in 1.300.000 jih je v Ameriki.

Iz Slovaške poročajo, da je evangeliski siniorat (predstojništvo) v turčanskem sv. Martinu poslalo prošnjo na Njeg. Veličanstvo radi znanih ustanov sinodalnega zakona, po katerem je madjarska geometrija tako razdeljena slovaška cerkvena okrožja, da imajo Madjari večino po vseh zavodih in da je s tem kršena avtonomija evangeliske cerkve. — Ubogi bratje naši na severu imajo se huišo borbo proti Madjarom, nego mi proti Lhom.

V Črni Gorl gre na prometnem in drugem polju vedno na boljše. „Glas Crnogorac“ je objavil te dni proračun, v katere se nahajajo večje svote za izdelovanje cest, posvetno-znanstvene zavode, kakor n. pr. gimnazij in internat v Podgorici. — V Tušini je umrl dne 28. m. m. Novica Cerović, crnogorski vojvoda in junak, ki je l. 1840. posekel Smaila Agu-Cengića, kojega je pokojni hrvaški ban Ivan Mažuranić opeval v brezsmrtnem epu „Cengić Aga“. Slava takemu junaku!

Iz Srbije. — Porocali smo o razsodbi, ki je bila proglašena v Belegradu proti Čebinu in tovarisem dn. 12. jan. Prizivno sodišče je izreklo dne 3. t. m. tudi svojo sodbo, s katero je Čebincu zvišana kazena na tri leta, dra. Diniću, K. Tančanoviću, Dobri Ružiču in Stojanoviću je pa znižana od treh na dve leti, pri trojeti pa je potrdilo prvo razsodbo. — Srbski književnik Ljubomir Nenadović je umrl v 69. letu dne 2. t. m. — V Belegradu so zaprli dne 4. t. m. osem trgovcev iz najboljših krogov — menjimi je tudi bivši radikalni poslanec Lazar Bosković, ki so v zvezi s ponarejali srbskega denarja, koje so pred časom zaprli v Budimpešti. — Dne 30. m. m. je pričel izhajati v Belegradu nov nemški dnevnik „Belgrader Zeitung“, ki se peča le z gospodarskimi uprašanji na Balkanu.

V Srbiji so se zdeline vse tri politične stranke, to je: liberalna, radikalna in napredniška v svrhu, da zaprosijo zopetno povrnitev ustave iz leta 1888. To je — kakor unesno pristavlja „Posavska Hrvatska“ — prvi tolažni glas iz Srbije.

Ruska izložba tiskarstva. — Omenjali smo jo že zadnjic, zato ne bomo doslovno objavljali oklica, ki nam je dosegel v ruskih, hrvaških in konečno od nekega prijatelja v slovenskem jeziku. Tiče se v prvi vrsti tiskarjev in izdajateljev časopisov, a taki smo izpolnili svojo dolžnost že minuli teden. O svojeni času bomo kaj več poročali o tej razstavi.

Knjizevnost.

„Slovenska knjižnica“. — Izsel je 35. snopič, ki se razlikuje od dosedanjih po zunanjem lepši obliki in po obsegu; ima namreč 6 tiskanih pol. Cena za naročnike 15 kr., za druge pa 18 kr. — Približno pa dve krasni povesti iz slovenskega življenja. Prva se imenuje „Gorjupanašakup“ in je zajeta iz tužne zgodovine nadlabskih Slovanov v 10. stoletju — iz prav tiste dobe, katero razpravlja Jutčiceva tragedije „Tugom“. Povest je prijejena za Slovence iz poljščine. — Druga povest je zajeta iz bošnega življenja pod naslovom „Kazanci“. Prav zanimiva je. — Ne dvomimo, da boste obe povesti ugaiale čitateljem.

Knjižnica za mladino. Gg. učitelji na Slovenskem so nabrali doslej kakih 500

naročnikov. Upamo torej, da jih bo v kratkem toliko, da bo temu podjetju zagotovljen obstanek. — V nabiralnih polah ni bilo pogedano, kdo ni dobil prvega snopiča. Zato prosimo, naj vsakdo reklamira prvi snopič, kdor ga nima. — Drugi snopič izide zadnji dan tega meseca, kakor smo naznali. Obsegal bo okoli 8 tiskanih pol. — Bomo se, da pojde kmalu tržiti za dobre rokopise, na kar opozarjammo n. e. pisat je.

„Koledar“ za goriško nadškofijo, posebe prirejen, stane le 25 kr. — Pri razpečavanju tega koledarja smo doživeli prav neljubni slučajev. Ker knjigotrstvo pri nas niti v povojih ni, morajo si založniki in izdajatelji knjig pomagati s tem, da razposiljajo knjige po pošti na ogled; kolikor knjig mu pride nazaj, toliko poštnine je izgubljene (čestokrat zgubi tudi 20 — 50% knjig). Ali mnogi prejemniki upravljavljajo ravnajo z založniki: prečitajo knjigo, zamazejo jo in po nekaj tednih lepo vrnejo, a založnik jo mora zavreti, ker ni več za prodaj. Našega „Koledarja“ smo dobili precej veliko nazaj, a skoro vse moramo zavreti, kajti strašne so oguljeni, zamazani, raztrgnani. Vidi se pri mnogih, da so jih gospodje prav do konca pretuhali, celo zaznamke so delali, s črnilom jih okapali, potem pa zapisali „Retnor — ne sprejemem“. Lepa hvala za tako ravnanje! Kolek in posta za vsak iztis veljata 10 kr. (s položnico poštno hran.). A gospodje naj sami pomislijo, ali je vestno takó oskodovanje založnika, ki se pošteno trudi, da izdá koristno „njigo“ in jo razširi med svet po edino mogočem načinu. In tako so delali mnogi gospodje, katerim je največja ničarja teh ubornih 25 kr. — Enake pritožbe so splošne na Slovenskem; vsak slovenski založnik bridko toži o takem ravnanju prejemnikov, ki nič ne pomislijo, kolikor skodelo s tem svojemu bližnjemu. Kdor knjige ne misli kupiti, naj jo iako jih vrne, pa čisto in nepokvarjeno! — Za doatek smo dobili od nekeje poročilo, da sli dve rodbini prepisale glavna določila o prazničnih postih in vzdržkih, a potem je „Koledar“ romal jako zamazan nazaj v Gorico. Ali je posteno tako ravnanje, sodijo naj čitatelji. (Za vsak takó pokvarjen iztis imamo 15 kr. čiste izgube.)

„Družba sv. Mohorja“. — Bilo bi odveč vsake besede v priporočilo te naše družbe, katero nam zavida celo večji narodi. Vsak Slovenc jo pozna in ni mu je potreba se posebe priporočati. — Tudi letos dobé družnički 6 knjig, katerih stiri so že dotiskane. — Molitvenik „Sv. Jože“ obsegajo 24 pol. Kdor želi imeti to knjigo vezano v platno z rdečo obrezjo, doplača 40 kr., v usnje z rdečo obrezjo 50 kr., z zlato pa 60 kr. — Krasna knjiga je tudi „Pod lipo“, ki obsegajo 30 mičnih pesmi in povest „Grizki gospod“. Okrasena bo z mnogimi slikami, ki so bile izdelane na Dunaju pod nadzorstvom pisatelja samega. — „Umnajivoreja“ obsegala 13 pol. — Krasnih „Zgodb sv. pisma“ izide drugi snopič. To je knjiga, na katero smo Slovenci lahko zares nad vse ponosni. Novi udje dobé za doplačilo 50 kr. tudi prvi snopič. Čas za upisovanje je do konca tega meseca. Kdor zmora en goldinarček, naj se tako oglasti pri poverjeniku.

Henneberg-Seide

— nur acht, wenn direkt ab meinen Fabriken bezogen
schwarz, weiß und farbig, von 35 kr. bis 8. 14.65
p. Meter — glatt, gestreift, kartiert, gemustert, Damast etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben,
Dessins etc.), porto- und steuerfrei ins Haus.

Muster umgehend. Doppeltes Briefporto n. d. Schweiz.
Selden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof). Zürich.

Gostilna Antona Vodopivca

v Trstu

ulica Solitario št. 12

priporoča se

rojakom iz Goriske in drugim Slovencem v Trstu, kajti v istej se toči le pristna vippavska črna in bela vina iz prvačke občine in s Krassom.

Priporoča se posebno Slovencem, ki pridejo po opravkih v Trstu.

Kuhinja prav dobra in po ceni.

OKLIC.

S tem se javno oklicuje, da:

1. fot graf Anton Josip Ivan Schmalz, rojen 14. marca 1859. v Ljubljani na Kranjskem, stanuje v Gorici v Avstriji, sin zakonskih: davor Ivan Schmalz, unor v Bratislavu, in Leopoldine Steinberg, brez stanu, stanuje v Gradcu;

2. in bresponlena Ana Ida Viljemina Nigg, rojena 26. avgusta 1867. v Gradcu, hči zakonskih: fotograf Henrik Nigg in Ana Hieber, oba stanujeta v Düsseldorfu, kočeta skleniti zakon.

Oklic zakona se ima izvršiti v občini Düsseldorf in Gorica.

Düsseldorf, 1. februarja 1895.

Poročni urad:

L. S. Klapdor, s. r.

Dr. Jos. Stanič

odvetnik v Gorici

je odprl svojo pisarno v Gospodki ulici
št. 12. I. nastopje. Uhod z dvorišča na
levo.

Ob petkih in sobotah je po opravlilih
zadržan drugod.

Vabiло.

Podpisana zadruga priredi dne 24. svečana t. l. popoldne ob 2. uri svoj redni letni občni zbor v prostorih g. Petra Jurmana.

Dnevni red:

1. Poročilo tajnikovo. 2. Poročilo blagajnikovo. 3. Posamezni nasveti.

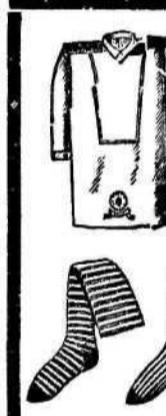
Vse zadružne člane vabi uljudno vodstvo „Hranilnice in posojilnice“ v Cerknem na Goriskem.

V glasovirju

podnebje izvrstno v francoskem, nemškem in slovenskem jeziku, neka zgodovina po nizki cen. Poprašati je mateneneje v Tiskarni.

Elizir iz kine in železa Cristofoletti.

Ta želodeni elizir je edino zdravilno sredstvo te vrste, ki zopet podeli tek in okrepe želodec. Okusa je prav prijetnega; v njem sta kina in železo v stalni obliki. Množ krvna telesa in prenoga anemijo. — Prodaja se po 60 kr. steklenica, — Neobhodno za sibke ljudi in tiste, ki so na poti ozdravljenja.

Za trgovce in krošnjarje!

Najboljše in najcenejše kupovališče za vse vrste: možke in ženske nogavice, Jägerjevo perilo, robečki itd. v tovarniški zalogi.

Jos. Mandl, Dunaj

I. Schwertgasse 3 (bei Wippingerstrasse 18).

Najtočnejša razpošiljanje po železnici in pošti na vse strani.

Služba cerkovnika in orgljavača

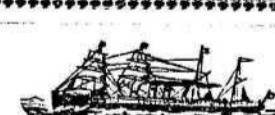
v „Grebinskem kloštru“ na Koroskem se more nastopiti do 1. aprila.

Dohodki so: v denarju okoli 270 gld., preveč, kajor manj; polja je: 12 birnov posvetve; ako ga sum ne mare obdelati, lahko v najem dà. Prosilec mora biti v orgljanju do b i o izurjen, ozjerjen in morata oba dobrava pevca biti, ker je vsaki dan sv. maša s petjem in pevci le ob nedeljah pridejo. Stavnanje prosto. Prosilec naj se obrnejo do cerkevnega predstojništva v Grebinskem Kloštru“ (Stift Griffen) Kärntn. Pošta: Grebinj — Griffen — Koroško.

opravnik in posrednik

proti vrednemu postranskemu zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda

PRVE vrste nastavlja. Punnbe pod 111.895“ Gradeč poste restant.

Vozni listi in tovorni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrob

„Red Stearn Linie“ iz Antverpena

direktno v

New York & Philadelphijo

konescionovana črta, od c. kr. avstrijske vlade

Na uprašanja odgovarja točno: konescion zastop

„Red Star Linie“

na DUNAJU, IV Weyringergasse 17

ali pri

JOSIP-U STRASSERJ-U

Statbureau & commercieller Correspondent der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck
